

*Іванюта П.В.,**д.держ.упр., доцент, завідувач**кафедри менеджменту**Слободянюк В.Ю.**Вінницький кооперативний інститут*

Обґрунтування фінансового забезпечення управління виробничими запасами на підприємстві

Вивчення проблеми управління виробничими запасами підприємства значно розширює можливості економічного аналізу господарської діяльності з позицій ефективного використання виробничих запасів. Виробничі запаси на підприємстві становлять більшість сукупного запасу товарно-матеріальних цінностей[1, с. 52]. За природно-речовинним складом розрізняють такі основні групи виробничих запасів:

- сировина та основні матеріали - предмети, що створюють матеріальну основу продукції;
- допоміжні матеріали - предмети, які використовуються при перетворенні сировини та інших матеріалів для надання продукції специфічних характеристик, обслуговування засобів праці, догляду за ними та полегшення процесу виробництва;
- напівфабрикати та комплектуючі вироби - матеріали, які пройшли попередню обробку та необхідні для процесу виробництва поряд з основними матеріалами та сировиною;

Виробничі запаси вимірюються у відносних і абсолютних величинах. У відносних величинах обсяг запасу вимірюється забезпечуванім їм кількістю днів виробничого споживання такого виду матеріалів[2, с. 79]. Абсолютна величина запасу визначається в натуральних одиницях вимірювання (тоннах, кілограмах, погонних і кубічних метрах, штуках). При розробці плану матеріально-технічного постачання норми виробничих запасів розраховуються

як норми перехідних запасів на початок року, наступного за плановим, і призначаються для визначення річної потреби в найважливіших матеріальних ресурсах, що забезпечують безперебійну роботу підприємств. Ці норми повинні розроблятися в розрізі номенклатурних груп продукції, встановлених для її розподілу. Крім норм перехідних виробничих запасів на підприємствах повинні розроблятися оперативні норми запасів за кожного різновиду продукції для поточного регулювання процесу постачання.

У вітчизняній практиці часто виникає ситуація, коли величина замовлення визначається організаційними міркуваннями. Наприклад, зручністю транспортування або можливістю завантаження складських приміщень. Але слід врахувати, що процес надходження запасів вимагає фінансових інвестицій. У разі придбання запасів за готівкові кошти підприємство витрачає грошові фонди, а у разі придбання запасів у кредит зростає заборгованість підприємства перед кредиторами[3, с. 269]. Тому з точки зору фінансового менеджменту, процес надходження запасів повинен співвідноситися з виробничими витратами, що має таку класифікацію:

- вартістю предметів закупки (ціна при закупці може залежати від знижок, які надаються в залежності від: кількості предметів, що купуються за одним замовленням, загальної вартості замовлення по декількох позиціях, що видається одному постачальнику, порою року, коли розміщується замовлення)

- витратами на розміщення замовлення (включають: конторські витрати по оформленню замовлення, транспортні витрати і витрати по прийому вантажів);

- вартістю по утриманню запасу (включає: складські витрати (складські площі, енергопостачання, персонал, витрати, пов'язані з відсортуванням, комплектуванням і внутрішньо-складським переміщенням матеріалів);

- податки і страхові збори, відсотки за кредити та інші позикові кошти, інвестовані в запас;

- безповоротні втрати внаслідок природного убутку, зниження споживацьких властивостей матеріалів, зіпсування, покражі і т.п.;

- витратами, що викликані відсутністю запасів (простої робочих, машин та механізмів внутрішньозмінні втрати робочого часу або понаднормативні роботи працівників, викликані відсутністю важливого для виробництва матеріалу);

- втрати від зменшення обсягів виконаних робіт;

- збитки від втраченого прибутку (можливо, навіть втрачені клієнти).

На практиці для відображення реальної вартості запасів може бути використаний метод ЛІФО [LIFO], що ґрунтований останньою ціною їх придбання за принципом «останній прийшов – перший пішов»[4, с. 110].

На відміну від методу ФІФО [FIFO], заснованому на принципі «перший прийшов – перший пішов», він дозволяє одержати реальну оцінку цих активів в умовах інфляції та ефективніше управляти вартісною формою руху запасів.

Отже, у процесі функціонування системи управління запасами повинні бути заздалегідь передбачені заходи для прискорення процесів залучення в оборот запасів - це забезпечує звільнення частини фінансових ресурсів, а також зниження розміру втрат товарно-матеріальних цінностей у процесі їх збереження.

Список використаних джерел:

1. Линдерс Майкл Р., Фирон Харольд Е Управление снабжением и запасами. Логистика/ Purchasing and Supply Management / Michel R. Leenders, Harold E. Fearon. - 11. изд. - С.Пб. : Полигон, 1999. – 768с.

2. Голов, С.Ф. Управлінський облік : Підручник. / Голов С.Ф. – 2-ге вид. – К.: Лібра, 2009. – 704 с.

3. Мездриков, Ю.В. Аналитическое обеспечение управления запасами / Ю.В. Мездриков // Экономические науки. – 2008. – № 5. – С. 268 – 271.

4. Стерлигова, А.Н. Управление запасами в цепях поставок: Учебник / Стерлигова, А.Н. – М.: ИНФРА-М, 2011. – 430 с.